

Most ez megszűnt és felállt helyette egy piramisrendszer, ami akkor lehetne valóban érdekes és hatékony, ha az a szempontrendszer, ami ebben meg van jelenítve, azonos intenzitással támogatna minden zenekart. Ennek hiányában nem igazán értem a rendszer logikáját. Ha az a cél, hogy a rendszertől függetlenül különböző mértékben támogassanak különböző zenekarokat, akkor meg lehetne spórolni ezt a sok-sok adminisztrációt. Nyilván van a döntéshozóknak koncepciója, hogy kinek mennyit és miért akarnak odaítélni. Akárhogyan is, mi dolgozunk tovább. Végző soron a közönségért vagyunk,

a legfontosabb feladatunk az, hogy magas művészeti színvonalon prosperáljunk, miközben a gazdálkodásunk is biztos lábakon kell, hogy álljon. A lehető legmagasabb jegyárakkal dolgozunk, meggyőződésem, hogy ezt nem a földrajzi elhelyezkedésünk, hanem a magas színvonalú szakmai munkánk teszi lehetővé. A közönséget nem lehet becsapni, csak akkor jön vissza hozzánk – jegyártól függetlenül –, ha estéről estére igazi élményekkel, értékekkel ajándékozunk meg.

Hörömpöli Anna

„Senkinek nem jó az egyszínűség”

Somogyi-Tóth Dániel hatékonyságról, a hangzáskultúra fejlesztéséről, s a karmesterek számáról

A Kodály Filharmonia Debrecen igazgató-művészeti vezetője visszaidézve az elmúlt esztendőket úgy emlékezik, a rendkívül mélyről indult építkezése során megtízszerezték a bérletesek számát, sikerült a debreceni koncertélet társadalmi rangját emelni, és megszületett az a kiváló csapat is, amelyet mindig szeretett volna megteremteni. Az építkezés egyik elemének tartja, hogy nyártól régi-új vezető karmestere lett a zenekarnak Kollár Imre személyében. Somogyi-Tóth Dániel véleménye szerint, ezzel egy egykori, igazságtalan döntést orvosoltak. Kiemeli azt is, a kulturális feladatellátás terén ugyancsak jelentős munkát végeznek, s bízik abban, hogy nemsokára megújult színházban, és a végre megszülető hangversenyteremben léphetnek majd az érdeklődők elé.

┃ *Lassan kilencedik esztendeje, 2011 májusától irányítja a Kodály Filharmoniót. Ha visszatekint erre az időszakra, mivel elégedett, mire a legbüszkébb, s milyen teendők vannak még? Hogyan alakultak az együttesek ezek alatt az esztendőket alatt?*

– Az egész időszak legjelentősebb eredménye a debreceni koncertélet társadalmi rangjának jelentős megemelkedése. Rendkívül mélyről kellett kezdeni az újjáépítést, ez igaz – de a bérletesek számának megtízszerezését csak komplex, mindenre kiterjedő, alapos munkával lehetett elérni, a művészeti teljesítménytől a felelős gazdasági és humán döntésekig és a marketingig. A legbüszkébb talán arra lehetek, hogy ezt mind egyben tudtam látni és ezáltal a feladatot, amire szerződtem, a lehető legnagyobb társadalmi haszonnal ellátni.

┃ *Augusztustól régi-új vezető karmestere lett a társulatnak Kollár Imre személyében. Hogyan született most ez a felkérés?*

– A művészet az emberek lelki gazdagodását hivatott szolgálni. Producerként azt nézem, hogy amit az embereknek adunk, hogyan jut el hozzájuk, s hogyan hat rá-

juk a legközvetlenebbül. Kollár Imre olyan karmester, aki azon túl, hogy képes azt a fajta koncentrált zenekarfejlesztő munkát végezni, amit a Kodály Filharmonikusok élén látni szeretnék, képes arra, hogy elvarázsolja a közönséget, ami elengedhetetlen a további céljaink elérése szempontjából. Imre ráadásul híresen igazságtalanul került el annak idején Debrecenből, és annak is örültem volna, ha ez is helyre kerül.

┃ *Mi lesz a munkamegosztás, Kollár Imre milyen feladatokban vesz részt, hány koncertet ad szezononként, miért lesz ő felelős?*

– Hat bérletes hangversenyt és számos további produkciót fog vezényelni, és konkrét szakmai területe a Kodály Filharmonikusok hangzáskultúrájának szisztematikus fejlesztése lesz, ezt a művészeti tanáccsal alaposan egyeztetjük.

┃ *Milyen tennivalók várnak a jövőben Kovács Lászlóra?*

– Kiváló kapcsolat van a zenekar, a menedzsment és Laci között. Állandó karmesterünként jelentős számú

hangversenyünket dirigálja és nemzetközi projektekben is számítunk rá.

■ Egy korábbi interjújában említette, fontos, hogy jó csapatot építsen. Mostanra ez megszületett?

– Mindenképpen, ez az egyik legerősebb értékünk.

■ Hogyan tud jól együtt dolgozni ennyi karmester? Mi alapján osztják fel a feladatokat, koncerteket?

– Nem hiszem, hogy túl sok karmester lenne nálunk, sőt fontos hozzátenni, hogy Káli Gábor pedig 2020-tól állandó vendégkarmesterünknek szerződik. Senkinek nem jó az egyszínűség, a zenekarnak semmiképp. Inteligens emberek vagyunk, soha nem merült fel emiatt kellemetlen helyzet.

■ Milyen a helyzet a színházban, hogy áll a debreceni operajátszás?

– A zenekar büszke lehet rá, hogy az ország bizonyosan leghatékonyabb zenekara. Alig 70 fős létszámával egyszerre látja el az ország második legnagyobb városának teljes koncert- és operaéletét – tegnap például Csárdáskirálynő-premierünk volt, tehát itt valóban mindent egyetlen zenekar lát el. Budapesten ‘tizensok’ hivatásos zenekar van, teljes Kelet-Magyarországon három. Ha jelentős kulturális feladatellátási kérdésekben gondolkodunk, akkor úgy vélem, itt kezdődnek a lényeges témák, nem ott, hogy ki hogyan tudott TAO-hoz jutni korábban, vagy annak pótlásához most. Visszatérve az operajátszásra: a színház költségvetése nem tud versengeni az Operaház honoráriumával, ezért valóságos

küzdelmet kell vívni a szólistákért, de így is minden évben három premiert rendezünk. A népszerű címek mellett rendszeresen mutatunk be különlegességeket, több kortárs ősbemutató volt az elmúlt években, Händel Acis és Galatea produkciónkat pedig februártól az M5 is műsorára tűzte. Mindemellett a Coopera projekt egyik alapító résztvevője vagyunk, nagyon hiszek a létjogosultságában és a jövőjében.

■ Hogyan látja a kórus fejlődését az utóbbi években? Milyen feladatok várnak még rájuk?

– Szabó Sipos Máté remek műsorpolitikája a korábbinál lényegesen több nézőt eredményezett az a cappella területen. A kórus jövőjét jelentősen meghatározza a szakmai nyugdíjak hiánya, jelen pillanatban megmondom őszintén, hogy emiatt több kérdőjelet látok, mint ideális lenne. Ez a folyamat nem szorul szakmai magyarázatra, nagyon remélem, hogy találunk rá megfelelő megoldást belátható időn belül.

■ Már korábban is többször szó esett arról, szükség lenne koncertteremre, s jövőre várható a Csokonai Színház felújítása. Milyen helyszíneken tudnak majd szerepelni? A tervekben milyen új helyszínek szerepelnek, ahol megjelenhet a zene?

– Jelen pillanatban a koncerteket egy tíz éves rendezvényközpontban, az operákat pedig egy romossá vált, felújítás előtt álló színházban játsszuk. Az optimista jövőkép az, hogy belátható időn belül a városban két színház és egy új hangversenyterem várja majd a növekvő lakosságot. Remélhetőleg a munkánk oroszánrésze a következő években ennek megteremtése körül fog zajlani.

■ Milyen az együttműködésük a Filharmóniával?

– Ennyi év után elmondhatom, hogy kölcsönös bizalom alapuló, eredményes a kapcsolatunk mind az országos szervezettel, mind a hatókörünkbe tartozó regionális irodákkal.

■ Öt évvel ezelőtt beszélgettünk, akkor már szó esett arról, nem tudja kellő mértékben emelni sem a kórus, sem a zenekar bérét. Történt azóta előrelépés? S hogy áll az együttesek büdzséjével? Mennyiben érintette Önöket a TAO-változás?

– Igen, tudtunk jelentősebb lépéseket tenni. Az elmúlt öt év polgármesteri vezetése többé-kevésbé már támogatta azt, hogy a minisztérium támogatás-növekedések nagy része eljusson hozzánk, ezért a pedagógusbértáblával nagyjából megegyező, a spielpénzekkel együtt annál talán kicsit nagyobb jövedelmet tudunk biztosítani a művészeinknek. Nem egyszerű a helyzet, idén is 48 millió év közötti elvonást kell kezelni, de igyekszünk a lehető legjobb módon foglalkozni ezekkel a helyzetekkel. A TAO változás egy külön interjú témája lehetne, röviden annyit tudok mondani, hogy országos összehasonlításban ugyan nem kaptunk nagy összeget,

de ha többet kaptunk volna, az a helyi sajátosságok miatt nagy eséllyel nem köthetett volna ki az intézmény-nél, miközben a többletfeladatok kötelezettsége könnyen nálunk maradhatott volna. Jövőre azt remélem, hogy ez a stabilitásunk is tovább fog nőni.

■ *Októberben próbajátékot hirdettek. Mennyire elégedett a jelentkezők számával, tudásával? Hogy látja, mennyire vonzó ma egy énekes vagy zenész számára a debreceni Kodály Filharmonia?*

– A zenekar esetében most kifejezetten jó úton vagyunk. Jelentős számú, kiváló fiatal zenész csatlakozott hozzánk az elmúlt időszakban, ami szakmai és közösségi szempontból egyaránt nagyon értékes előrelépés. Azt remélem, ez azt vetíti előre, hogy Debrecenben most érdemes elkezdni a zenekari életpályát, minden lehetőséget keresünk ennek a vonzerőnek a növelésére. A kórus esetében inkább a színház énekkari tagságot látom vonzónak a fiatalok körében, annak ellenére, hogy ott nem történt fizetésemelés, csak a garantált bérminimum (!) áll rendelkezésre...

■ *Szabó Sipos Máté említette, nagyon örülne, ha tudná emelni a státuszok számát. Lát erre lehetőséget az együtteseknél?*

– Debrecen jelenleg történelmi okok miatt egy zenekart és két énekkart tart fent. Az énekkari álláshelyek száma nagyjából megegyezik a zenekari státuszok számával (!), ezért biztosan nem ez az első kérdés. A fent említett infrastrukturális fejlesztések tükrében kell majd meghatároznunk a funkciókat és az ahhoz tartozó létszámgigényeket.

■ *Mi mindent emelne ki az idei szezonból, akár hangversenyek, akár vendégművészek terén?*

– Beethoven összes szimfóniája, Orosz Zenei Fesztivál, Budapesti Tavasz Fesztivál ismét Ferihegyen, Kobayashi, Naxos CD-felvétel, nyáron a Klasszikusok Éjszakája, M5 felvételek – tényleg csak nagyon röviden.

■ *Lassan közelítenek a zenekar alapításának 100. évfordulója felé, ami - ha jól számoltam - 2023-ban lesz. Mit szeretne elérni addig, hogyan kívánja majd ünnepelni a születésnapot?*

– Az ország egyik legkiválóbb zenekarával egy új hangversenyteremben és egy újjáépített, zenés fókuszú színházban, remek és büszke tagsággal, amelynek tagjai zeneművészként változatos és inspirációban gazdag életet élnek Debrecenben.

R. Zs.

„Ami a Kodály Filharmonikusok legnagyobb értéke: a lélek”

Kollár Imre szívesen alakítaná át a próbajáték rendszerét

Negyedszázaddal ezelőtt lett a Debreceni Filharmonikusok zeneigazgatója Kollár Imre, aki ettől a szezontól kezdve ismét az együttes vezető karmestere. A dirigens, akárcsak huszonöt évvel ezelőtt, Beethoven-sorozatot indít, a zene világnapján operát tűz műsorra, és szeretné, ha még magasabb szintre jutna a zenekar. Kollár Imrével, aki tizenhárom év elteltével tér vissza a cívisvárosba, műhelymunkáról, szabadúszásról, állandóságról, valamint az elválás és az újrakezdés idejéről beszélgettünk.

■ *Mik voltak a mostani felkérés előzményei?*

– Amióta Somogyi-Tóth Dániel az igazgató-művészeti vezető, azóta minden szezonban vezényeltem néhány alkalommal Debrecenben, s ezeket a koncerteket mind én, mind a zenekar élvezte, mindezt pedig Dani is figyelemmel kísérte. Így, ha netán be kellett ugrani, akkor is engem hívtak. Megegett az is, hogy a hangverseny előtt egy nappal derült ki, új karmesterre van szükség, s már a főpróbára is el voltak adva a jegyek. A programban ráadásul Mahler IV. szimfóniája és Chopin f-moll zongoraversenye szerepelt... A zenekar azt mondta, hogy velem még egy ilyen vállalkozásra is hajlandó. Ehhez kellett az a nagyfokú bizalom, ami köztem és az együttes között megvan. Ahogy a szakmai és az emberi kapcsolat is, ami negyedszázadra nyúlik vissza. Így aztán

egyszer, a közös munka során eljött az a pillanat, amikor Dani felkért, hogy akkor ne csak alkalmanként, hanem folyamatosan dolgozzam a zenekarral. Így lettem vezető karmestere a Kodály Filharmonikusoknak arra az időre, amíg az ő igazgatói-művészeti vezetői megbízatása szól. Persze mindketten hosszú távra tervezünk, és nagyon egyet gondolunk.

■ *Sokan vannak még a társulatban azok közül a zenészek közül, akikkel annak idején kezdte a munkát?*

– Több mint a fele az együttesnek megmaradt, bár persze volt cserélődés. Azonban miután az utóbbi években tényleg rendszeresen dolgoztam a zenekarral, így még az újak számára sem voltam ismeretlen. Most a megbízásom hírét fantasztikusan fogadták. Egy kar-